

Hans Christian Rørdams prædiken "Erindring om den sjette Juli 1849"

Taler

Hans Christian Rørdam
Præst

Dato

6. juli 1850

Sted

Sct. Mikaelis Kirke, Fredericia

Omstændigheder

Prædikenen har titlen: "Erindring om den sjette Juli 1849", som refererer til slaget ved Fredericia, som var et slag under den 1. slevigske krig (1848-1851), som danskerne vandt. Prædikenen er holdt på årsdagen for slaget.

Prædikentekst

Salmernes Bog kapitel 1-11

1 Text: Ps. 62, første Vers indtil Enden.

Til Sangmesteren over Jeduthun. En Psalme af David. Ja min Sjæl er stille til
Gud, fra ham kommer min Frelse. Alene han er min Trøst, min Hjælp, min
5 Beskjærmelse, jeg skal ikke rokkes meget.

Hvorlænge stræbe I Alle efter Een, at I kunne omkomme ham, der er som en
faldende Væg og en sønderreven Muur? De pønse ikkun paa, hvorledes de
kunne nedstøde ham fra hans Værdighed. De finde Velbehag i Løgn, de velsigne
10 med deres Mund, men med deres Hjerter forbande de.

Men min Sjæl bier alene ester Gud; thi han er mit Haab, han er min Trøst, min
Hjælp, min Beskjærmelse; jeg skal ikke falde. Min Frelse, min Ære er hos Gud,
min Styrkes Klippe, min Tilflugt er i Gud.

15

Haaber paa ham allid, o Folk! lader Eders Hjerter op for ham! Gud er vor Tillid!

Men Mennesker ere dog Intet; store Folk idel
Forfængelighed; de veie mindre end Intet, saamange som de ere. Forlader Eder
20 ikke paa Uret, og holder Eder ikke til Rov; falder Eder Rigdom til, da hænger
ikke Hjertet derved!

Gud haver talet eet Ord, det haver jeg hørt ofte gjentaget: Gud er alene mægtig!
og du, Herre, er miskundelig, og betaler Enhver efter hans Gjerning.

Det er Tillidens og Fortrøstningens Ord, som lyde os jnøde fra denne hellige
 Text, Vidnesbyrdet om det Sind og det Samfund med Gud i Troe og
 30 Hengivenhed, der altid burde være med et sundt og kraftigt Liv levende og
 virksomt i alle Menneskers, i alle Christnes Hjerter. Det er Vidnesbyrdet fra de
 gamle Tider om et Hjertes Følelser, der var stille i Gud, Vidnesbyrdet om det,
 der rørte sig i et Hjerter, der biede efter Gud alene som sit Haab, sin Trøst, sin
 Hjælp, som sin Tilflugt og Styrkes Klippe. Thi, naar et Menneskes Hjerter hviler
 35 paa Gud med levende Fortrøstning, da sagtnes de urolige Bølger af bevægede
 Tanker og Følelser, Stormen tager af og tier, Sjælen bliver stille i Gud. Det er et
 Vidnesbyrd, der har gjentaget sig fra Slægt til Slægt, og fundet Stadfæstelse om
 sin Sandhed gennem Tidernes Løb indtil denne Dag. Ja indtil denne Dag! Thi
 ere vi ikke forsamlede her i denne Stund paa en Dag, der bringer til vore Hjerter
 40 et uforglemmeligt, et uudslætteligt Minde just om dette, at Gud er vor tilflugt og
 vor Styrkes Klippe. Ere vi ikke forsamlede her paa en Dag, da een Tanke er
 levende hos os Alle, da een stor og dyb Følelse gennemstrømmer og opflammer
 Alles Hjerter? Mindet om den store, herlige Seiersdag, Gud lod oprinde over
 Danmarks Sletter paa denne Dag for et Aar tilbage den sjette Juli. Og hvor der
 45 er een stor Tanke, een dyb Følelse, som bevæger sig med Liv og Kraft i
 Menneskenes Bryst, der er det en Nødvendighed, der bliver det en Trang for
 deres Hjerter, at slutte sig tilsammen i forenet Kreds, for at tænke paa det og tale
 om det, der bevæger deres Hjerter. Men jo dybere og alvorligere Følelsen er i
 vort Bryst, desto nødvendigere bliver det ogsaa for vort Hjerter, at bære alt det,
 50 der bevæger os, frem for Gud, og at lade Troe og Ydmyghed og taknemlig
 Glæde hellige vore Tanker og Følelser for Guds Aasyn. Ja, det er en Trang for os
 paa denne mindeværdige og minderige Dag, at glæde os og takke Gud, ei blot
 med timelige Tanker, men med Øie og Hjerter vendt til det himmelske og evige
 Gode, at vi som Danmarks, dette vort jordiske Fædrelands, Børn med Ære for
 55 Menneskene kunne bygge og boe i dette Timelige, medens vi som Guds Riges
 Børn tragte efter det Evige. Og ligesom vi erkjende at Hjælpen er nedstegen fra
 Herren, saaledes maa ogsaa vore Hjerters Tak opstige til Herren, som er
 miskundelig, til Gud, den alene Mægtige.

60 Vi oplevede Nedbøielsens Tid i det benrundne Aar, før Dagen oprandt med
 Seier, De Uger og Dage snege sig tungt og langsomt hen, medens vi ikke saae
 nogen timelig Hjælp for Øine. Men Troen var vor Tilflugt og Trøst; vort Haab

stod til Gud i Jesu Christi Navn. Ja, da vare Manges Hjerter opladte for Gud,
65 som de aldrig før eller senere have været. Da sagde vi til os selv, sagde til
hverandre: „alene han er vor Hjælp, vor Trøst og vor Beskjærmelse.“ Vi saae vort
Fædreland overvældet af de fjendtlige Skarer; de Mange med deres Uret,
Rovgjerrighed og Vold stræbte efter Eens Undergang. Vi saae os selv fordrevne
fra Huus og Hjem. Krigens Storm brusede omkring os. Og I, Brødre, som stode
70 i Vaaben, I vidste ligesaalidt som vi Andre, hvad Udgang det skulde faae. Vi
saae, at Menneskene vare Intet, dersom ikke Gud vilde være vor Hjælp og vor
Beskjærmelse. Kald tilbage i Minde Alt, hvad I da følte for Guds Aasyn: „min
Sjæl bier alene efter Gud, thi han er mit Haab!“ Derfor lyde idag til Eders
Hjerter Tillidens og Fortrøstningens Vidnesbyrd, fordi det ellers gjerne er
75 Menneskenes Skik, vel at henflye til Gud i Trængselstimer, medens man vandrer
nedbøiet med sin Byrde og Kummer; men derefter, naar Bønnen opfyldes, og
Hjælpen skjænkes, saa tager man det hen som Noget, der fulgte af sig selv; og
Dagene, som komme og gaae, udslette Glæden og Taknemligheden, som skulde
opløfte Hjerterne til Gud, og som burde forene dem med Gud, ved Troens og
80 Kærlighedens uopløselige Baand.

Men Ingen af os her Tilstedeværende i denne Stund ville jo være utaknemlige
mod vor Gud. Vi kunne ikke glemme, hvorledes denne Dag for et Aar siden
bevægede vore Hjerter med de dybe Følelser for Guds Aasyn. Hvad enten det
85 var Eder, Brødre, danske Krigere, som frembøde Eders modige Bryst for den
fjendtlige Kugleregn i Slagtimernes Brusen, I som ikke vidste, hvad Guds Villie
og Tilskikkelse skulde bringe Eder paa den Dag, Liv eller Død; eller det var Eder,
I Indvaanere her af Staden, som med Hustruer og Børn, med Gamle og med
Syge i deres hjælpeløse Afmagt, havde maattet forlade Hjem og Arne, og vanke
90 om som husvilde Flygtninge, der søgte om Ly, og trængende maatte bede om
Huus for Eder Selv og Eders, I som ogsaa paa denne Dag stode med brændende
Hjerter i den sjælespændende forventnings uforglemmelige Timer og skuede
hen paa Kampens Brusen og Torden, hen over den røgindhyllede Kampplads,
fra hvilken de tusinde Ildglimt lyste i Nattens Dunkelhed under
95 Musketsalvernes Brag og Skytsets Bulder: da vare jo dog visselig vore Hjerter,
vore Tanker, vore Følelser paa den Dag dybt bevægede og inderligt forenede i
Bøn til Gud, i Tillid og Haab til Ham, den alene Mægtige og Miskundelige, i
Tillid og Haab til hans Naades almægtige Hjælp. Vi følte, at vi i de vigtige og
skæbnesvangre Timer stode for Guds Aasyn; vi maatte føle og sige! „Gud er
100 alene mægtig? og du, Herre, er miskundelig!“ Og, da saa Gud gav os den herlige
Seier, da Budskabene fra den blodige Valplads begyndte at lyde først svagt som

med et Haab om Fremgang og Seier, disse Budskab der bleve os bragte af de
Mænd, vore Brødre, som havde kjæmpet og blødt, og som nu førtes tilbage fra
105 Kampens kjække Heltebedrift for at henlægges paa de Saaredes Smertesleie, men
i hvis Øine og Aasyn Haabets Glæde lyste, at de denne Gang, i deres trofaste Iver
for Konge og Fædreland, kjæmpede og blødte for en afgjørende Seier, — da
disse Budskab begyndte at lyde først svagt, men snart stærkt og sikkert, og snart
med afgjørende, urokkelig Vished! vore Mænd gaae frem, de vinde, de seire? da
110 maatte vi i vort Hjerter og med vor Mund atter sige, — nu ikke mere som
Bekymrede eller Nedbøiede, men med Jubel og Tak—: „min Frelse, min Ære er
hos Gud, min Styrkes Klippe, min Tilflugt er i Gud!" Og nu, efterat den
almægtige og miskundelige Gud har kronet vort Haab og vor Tilflugt til ham
med den store Seiersglæde, skulde saa Guds hellige Navn være glemt? skulde
115 Ihukommelsen om hans Barmhertighed og Hjælp i Trængselens Stund
udslettes af vore Hjerter? Nei, aldrig, aldrig! Gud viste os øiensynligen, at han
var med os og vore Stridsmænd paa hiin minderige Dag. Hine kom med Uret og
med Vold, kom med Tillid til deres Skarers Mængde og til deres
Forskansningers Styrke; de meente at Løven nu var fangen og snart skulde bøie
120 sig ydmygt for deres Fødder. Men, see! da styrede Guds faderlige Raad
Begivenhedernes Gang saaledes, at netop paa den Dag, da denne Byes
Undergang var beredt og bestemt fra Fjendens Side, i den samme Time var
Løven færdig til at bryde frem af sit Skjul. Gud lagde det urokkelige Mod, den
faste Beslutning i vore Krigsmænds Bryst, at seire eller døe. De følte Alle at de
125 skulde kjæmpe denne Kamp for Danmarks Frelse og Ære Og de sloge, og de
vandt. De droge frem, de trofaste Kjæmpeskarer, i Morgengryets Dunkelhed til
Seier eller Død. Men da Solen hævede sig med sin straalende Glands frem af
Nattens Mørke, da saae den de Danskes Seier og vore Fjenders Flugt. O, da følte
vi dybt i vore Hjerter Gjentagelsen af det gamle Ord, ja med Glædestaarer og
130 brændende Tak maatte vi udbryde! „Gud er alene mægtig! Herren er
miskundelig!"

Ja, Gud er alene mægtig, og Du, Herre, er miskundelig! Nar dette ikke Tanken
og Følelsen i Eders Bryst paa hiin uforglemmelige Dag, Alle I, som vare
135 tilstedeværende i Seiersstunden, Alle I, som skuede dertil med dybtbevægede
Hjerter, og alle I, som kjæmpede Kampen og vovede Eders Liv og Blod for
Danmarks Frelse og Ære blev den kjæmpet denne Kamp, blev den stolte Seier
vunden af dem der blødte og segnede paa Kampens Dag, blegnende i Døden,
eller saaredes og synkende for deres Fædreland, og af Eder, I Mænd og Brødre,
140 hvis Liv og Kraft Gud opholdt og sparede i den blodige Strid med Miskundhed

og Naade. Det er bittert nedbøiende for et heelt Folk saavelsom for den enkelte Mand at leve, naar Æren er tabt; og vi Danske have en gammel Ære og et hæderligt Navn, som Feigheds Brændemærke endnu ikke har plettet, i Arv fra
145 vore mandige Forfædre, der have værnet som Mænd om Fødeland og Arne, i gode og lykkelige saavelsom i trange og tunge Tider. Men paa hiin mindrige Dag blev det de danske Mænd i den nulevende Slægt ret egentlig bevidst det Mod, den Ild og den Heltekraft, Gud har nedlagt i deres Hjerter. Og, hvad vilde Danmarks Ære have været nu, dersom ikke denne Kamp var bleven kjæmpet, og
150 denne Seier med Guds Naade var bleven vunden? og dersom den paafølgende Stilstands trættende Kaar vare indtraadte, førend den danske Mand havde bragt sit Helteoffer paa hiin Dag? Derimod nu, efterat Gud har ladet den Dag oprinde, ihvad vor Skjæbne skal vorde efter hans Villie og Viisdomsraad, saa kunne Danmarks Sønner freidigt opløfte deres Hoved blandt Menneskene i
155 Henseende til deres Fædrelands Sag, og sige: vi have kjæmpet og stridt, saavidt det stod til os og til menneskelig Evne, men mod Gud kan Ingen stride.

Saa være det da, efter hvad vi have seet med vore Øine, efter Alt hvad Gud har ladet os opleve med egen Erfaring, vore Hjerters levende Erkjendelse og vor
160 ydmyge Bekjendelse: Gud er alene mægtig, og du, Herre, er miskundelig! Alene han er min Trøst, min Hjælp og min Beskjermelse; jeg skal ikke rokkes meget. Min Sjæl bier alene efter Gud, thi han er mit Haab. Min Frelse, min Ære er hos Gud; min Styrkes Klippe, min Tilflugt er i Gud! Lad da ogsaa Formaningens Ord lyde til Eders Sjæle: haaber paa ham altid, o Folk, lader Eders Hjerter op for
165 ham! Thi Menneskene ere Intet; store Folk idel Forfængelighed; de veie mindre end Intet, saamange de ere. Og gid det altid være den faste Overbevisning i vore Krigeres Bryst, det som ogsaa er bevidnet fra de gamle Tider, og prøvet og befundet som urokkelig Sandhed: „der er ikke Forskjel for Gud i Himmelen, at frelse ved Mange eller ved Faa; thi Seier i Krig skeer ikke ved en Hørs
170 Mangfoldighed, men Styrken er fra Himmelen" (1 Macc. 3, 18.). Ja Styrken og Seiren er fra Himmelen! Det føler, det tilstaaer enhver ærlig og prøvet Krigsmand; thi er det ikke næsten altid saa, ar Seier eller Nederlag hænger som i en Traad? en ganske liden, en uforudseet og uforudseelig Omstændighed kan vende Vaabnenes Gang til Held eller til Tab, naar Gud saa vil. Det skeer, fordi
175 Gud er alene mægtig, og ikke een Spurv falder til Jorden uden hans Villie.

Derfor være dig, alene mægtige og miskundelige Gud, Himmelen og Jordens Skaber og Herre, du som er vor Herres Jesu Christi Fader, Ære, Tak og Priis for denne Seiersdag og Glædesdag, der oprandt ved din Naade for Danmarks Rige

og for alle Danmarks Børns Hjerter! bøi altid vore Hjerter til dig i Alt, hvad der
skeer med os og med dette vort timelige Fædreland efter din Viisdoms
Tilskikkelse under Medgang og Modgang, under Tidernes Omskiftelse; bøi
altid vore Hjerter til dig saaledes, at vi stedse mere og mere maatte leve og vandre
185 under alle vore Kaar i denne fuldkomne Erkjendelses Urokkelighed, at du, o
Gud, er vor Frelse, vor Ære, vor Styrkes Klippe og vor Tilflugt evindelig.

Den store, herlige Seiersdag, som Gud gav os, kom og gik. De store Timer
svinde. De kunne ikke blive bestandige, ligesaa lidet som noget andet Jordiskt.
190 Men Erindringen bliver, Mindet med sine stærke Tanker i alle dens Bryst, som
oplevede de Danskes Seiersdag ved Fredericia paa Marksletten udenfor denne
Byes Volde, som vare enten Deeltagere i eller Vidner til den Kamp. Og Frugten
blive og modnes! den ædle Frugt af Seiersglæden, Folkets levende Taknemlighed
og Hengivenhed til Gud, den alene Mægtige, og Broderkjærligheden mellem
195 Danmarks Børn. Det er en Glædesdag, men ogsaa en Veemodsdag. Thi den
alvorsfulde, veemodige Erindring bliver om Eder, I Fædrelandets troe og kjække
Sønner, hvis Hjerteblood udrandt, hvis Øie brast paa hiin Dag, I, hvis Støv nu
hviler indenfor disse Volde. Med Mindets Blomsterkrandse pryde vi de faldne
Hertes Gravsted denne første Gang, Dagen vender tilbage i Tidens Kredsløb; og
200 lad det nu ogsaa være hos Eder Alle, der ere Indvaanere i denne Stad,
Begyndelsen til en kjærlig Mindefest herefter, som fornyes hvert Aar i Tidens
Løb. Fortæl Eders Børn om, hvad I saae, og hvad I følte, hvorledes Eders Hjerte
brændte i Eders Bryst, omspændt af dybe og stærke Tanker, baade Dagen og
Dage forud og i den dunkle Morgenstund, indtil Solen kom med Seier og
205 Glæde. Fortæl dem, hvad I have oplevet i Eders Tid imod al Eders Forventning,
at den unge Slægt maa lære, tidligen at bøie deres Hjerter til Gud, alle
Menneskers sande Trøster og Hjælper, lære at skye Uretfærdighed og Vold, lære
at takke Gud for Landefred og Rolighed og at bede Gud at afværge Krig og
Blodsudgydelse, men ogsaa lære at følge kjække Dannemænds Hertespoer, naar
210 det er Guds Kald til Fædrelandets Sønner at gribe Sværdet for at værne i Guds
Navn til Forsvar for Frihed og Ret mod fjendtlig Sviig og Vold. Lad
Julimaanedens sjette Dag vedblive at være en Mindefest fra Slægt til Slægt her i
denne Bye, saa at de Faldnes Hvilested hvert Aar prydes med det kjærlige og
taknemlige Mindes friske Krands. Men ogsaa den levende, varmtføjte Tak
215 bringes Eder, I Mænd og Brødre, som have kjæmpet med Hæder, og hvis Liv og
Kraft blev beskærmet af Gud paa den Dag, da saamange af Eders og vore Brødre
blødte og faldt, I som fremdeles nærmest have baaret Krigstidens Byrde, fordi
det nu er Guds Kald til Eder, I som atter staae rede til at kjæmpe og værne for

220 Danmarks Rige, Tak for Alt, hvad I have kjæmpet ærligt, og vovet mandigt med
uforfærdet Heltesind og vundet seierrigt med Gud! Tak for det modige Hjerte
og det trofaste Sind, med hvilket I atter staae rede til værne mod Fjenden, der
agter at sønderrive vort skønne Fædreland! Men dig, o Herre, vor Gud, du alene
225 Mægtige og Miskundelige, som betaler Enhver efter hans Gjerning, dig tilhører
vor første og vor sidste Tak? Dig være Lov og Priis evindelig for din Trøst, for
din Hjælp, for din Beskjærmelse paa Jorden i alt det Timelige, og fremfor Alt for
din Naades milde Lys og Førelse til Frelsen og Freden i Christo Jesu, og for det
store Salighedshaab evigt efter Alverdens Uroe og Møie, som du har skjænket
din Troende af Naade for Jesu Skyld!

230

Amen!

Kilde

235 Erindring om den sjette Juli 1849 : Prædiken i Michaelis Kirke den sjette Juli 1850. Fredericia: L. M.
Riemenschneider, 1850. Digitalisering: Det Kgl. Bibliotek

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

240 Den Første Slesvigske Krig 1848-1851, Mindetale, Prædiken, Prædikener fra 1800-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/hans-christian-rordams-praediken-erindring-om-den-sjette-juli-1849>

245

250

255